

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 26 september 2022
(OR. en)

12794/22

**Interinstitutioneel dossier:
2022/0301(NLE)**

**FRONT 333
COWEB 100
MIGR 270**

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
aan:	het secretariaat-generaal van de Raad
nr. Comdoc.:	COM(2022) 492 final
Betreft:	Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD inzake de sluiting, namens de Unie, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië uitvoert

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2022) 492 final.

Bijlage: COM(2022) 492 final

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 23.9.2022
COM(2022) 492 final

2022/0301 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

inzake de sluiting, namens de Unie, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië uitvoert

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Een van de taken van het Europees Grens- en kustwachtagentschap (hierna “het Agentschap” genoemd) is met derde landen samen te werken op de gebieden die onder de verordening betreffende de Europese grens- en kustwacht (Verordening (EU) 2019/1896) vallen, “onder meer door de mogelijke operationele inzet van grensbeheerteams in derde landen”¹. Als onderdeel van de Europese kust- en grenswacht is het Agentschap met name verantwoordelijk voor het Europees geïntegreerd grensbeheer², dat onder meer bestaat in samenwerking met derde landen op gebieden die onder de verordening betreffende de Europese grens- en kustwacht vallen, met bijzondere aandacht voor naburige derde landen en derde landen die volgens de risicoanalyse land van herkomst of doorreis zijn bij illegale immigratie³. Het Agentschap kan met de autoriteiten van derde landen die bevoegd zijn voor onder deze verordening vallende aangelegenheden, samenwerken voor zover die samenwerking nodig is om zijn taken te vervullen⁴ en het mag acties in verband met het Europees geïntegreerd grensbeheer uitvoeren op het grondgebied van een derde land, mits het derde land daarmee instemt.

Krachtens artikel 73, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1896 wordt, als de omstandigheden vereisen dat grensbeheerteams van het permanente korps van de Europese grens- en kustwacht worden ingezet in een derde land waar de teamleden uitvoerende bevoegdheden zullen uitoefenen, tussen de Unie en het desbetreffende derde land een statusovereenkomst gesloten. Een dergelijke statusovereenkomst moet worden gebaseerd op de door de Commissie opgestelde modelstatusovereenkomst bedoeld in artikel 76, lid 1, van diezelfde verordening. De Commissie heeft dit model op 21 december 2021 vastgesteld⁵.

Op het hoogtepunt van de Europese migratie- en vluchtelingencrisis zijn honderdduizenden asielzoekers en migranten via de Westelijke Balkan in de Europese Unie aangekomen, waarbij de Republiek Noord-Macedonië (hierna “Noord-Macedonië” genoemd) op een van de belangrijkste routes voor irreguliere gemengde migratiestromen ligt, die voornamelijk van Griekenland naar Servië voert. Hoewel het aantal aankomsten in de Europese Unie sindsdien is teruggelopen, wordt de migratieroute door Noord-Macedonië nog steeds intensief benut. Het officiële aantal irreguliere binnenkomsten in Noord-Macedonië in 2021 bedroeg 20 874. Mensen die zich illegaal verplaatsen, zijn nog steeds een doelwit van georganiseerde criminele groepen die zich bezighouden met mensensmokkel. Zij lopen het risico onderweg slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen. In 2021 stierven vijf migranten terwijl zij zich binnen het land verplaatsten.

In 2017 opende de Europese Commissie onderhandelingen met Noord-Macedonië over een statusovereenkomst op basis van de vorige verordening betreffende de Europese grens- en kustwacht (Verordening (EU) 2016/1624). De onderhandelingen zijn op 18 juli 2018 met succes afgerond met de parafering van de ontwerpstatusovereenkomst door de Commissie en

¹ Artikel 10, lid 1, punt u), van Verordening (EU) 2019/1896 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2019 betreffende de Europese grens- en kustwacht.

² Artikel 71, lid 1, van Verordening (EU) 2019/1896.

³ Artikel 3, punt g), van Verordening (EU) 2019/1896.

⁴ Artikel 73, lid 1, van Verordening (EU) 2019/1896.

⁵ Mededeling COM(2021) 829 – Modelstatusovereenkomst als bedoeld in Verordening (EU) 2019/1896 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2019 betreffende de Europese grens- en kustwacht en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1052/2013 en Verordening (EU) 2016/1624.

Noord-Macedonië. De statusovereenkomst werd echter niet onmiddellijk ondertekend en in 2019 werd voornoemde verordening ingetrokken en vervangen door Verordening (EU) 2019/1896.

Op 29 juli 2022 heeft de Raad de Commissie machtiging verleend om met Noord-Macedonië onderhandelingen te starten over een overeenkomst inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in Noord-Macedonië uitvoert. Op 25 augustus 2022 hebben de Europese Commissie, namens de Europese Unie, en Noord-Macedonië over de overeenkomst onderhandeld. De Commissie is van oordeel dat de door de Raad in zijn onderhandelingsrichtsnoeren vastgestelde doelstellingen zijn bereikt en dat de overeenkomst aanvaardbaar is voor de Unie.

Bijgaand voorstel voor een besluit van de Raad vormt de rechtsgrondslag voor de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië uitvoert.

Situatie van de geassocieerde Schengenlanden

Het huidige voorstel bouwt voort op het Schengenacquis op het gebied van het beheer van de buitengrenzen. De Unie is echter niet bevoegd om een statusovereenkomst met Noord-Macedonië te sluiten die bindend is voor Noorwegen, IJsland, Zwitserland en Liechtenstein. Om ervoor te zorgen dat grenswachters en andere personeelsleden die door die landen naar Noord-Macedonië worden gestuurd, dezelfde status genieten als die waarin de toekomstige statusovereenkomst voorziet, moet in aan de statusovereenkomst gehechte gezamenlijke verklaringen worden vermeld dat het wenselijk is soortgelijke overeenkomsten te sluiten tussen Noord-Macedonië en elk van die geassocieerde landen.

Dit besluit vormt een ontwikkeling van de bepalingen van het Schengenacquis waaraan Ierland niet deelneemt, overeenkomstig Besluit 2002/192/EG van de Raad; Ierland neemt derhalve niet deel aan de vaststelling van dit besluit en dit is niet bindend voor, noch van toepassing op Ierland. Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van dit besluit en is het besluit noch bindend voor, noch van toepassing op deze lidstaat.

• Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie

De versterking van de controles aan de grenzen van Noord-Macedonië zal een positief effect hebben op het beheer van de buitengrenzen van de Unie en van de grenzen van Noord-Macedonië zelf. De sluiting van een statusovereenkomst zou aansluiten bij de bredere doelstellingen en prioriteiten voor samenwerking die zijn vastgesteld in de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Noord-Macedonië⁶.

Ook de bredere inspanningen en toezeggingen van de Europese Unie om capaciteiten verder te ontwikkelen, zouden door de sluiting van een statusovereenkomst kunnen worden ondersteund, teneinde aan crisisbeheersing bij te dragen en de convergentie tussen de EU en de Republiek Noord-Macedonië op het gebied van buitenlandse en veiligheidskwesties te bevorderen.

⁶ [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239\(2\)/2021-09-09](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/2021-09-09).

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De rechtsgrondslag voor dit voorstel is artikel 77, lid 2, punten b) en d), en artikel 79, lid 2, punt c), VWEU in samenhang met artikel 218, lid 6, punt a), VWEU.

De bevoegdheid van de Europese Unie om een statusovereenkomst te sluiten is expliciet opgenomen in artikel 73, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1896, waarin het volgende wordt bepaald: “Als de omstandigheden vereisen dat grensbeheerteams van het permanente korps worden ingezet in een derde land waar de teamleden uitvoerende bevoegdheden zullen uitoefenen, wordt tussen de Unie en het desbetreffende derde land [...] een statusovereenkomst gesloten [...]”.

Op grond van artikel 3, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is de Unie exclusief bevoegd om een internationale overeenkomst te sluiten indien een wetgevingshandeling van de Unie in die sluiting voorziet. Artikel 73, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1896 voorziet in de sluiting van een statusovereenkomst “tussen de Unie en het desbetreffende derde land”. De met Noord-Macedonië te sluiten overeenkomst valt derhalve onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie. Overeenkomstig artikel 73, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1896 zal de voorgestelde statusovereenkomst wat de nieuwe elementen betreft worden gebaseerd op de door de Commissie goedgekeurde modelovereenkomst, waarbij wordt voortgebouwd op de tekst van de overeenkomst die reeds in 2018 met Noord-Macedonië tot stand is gekomen.

• Subsidiariteit en evenredigheid

Gemeenschappelijke aanpak nodig

Dankzij de statusovereenkomst zal het Europees Grens- en kustwachtagentschap Europese grens- en kustwachtteams kunnen inzetten in Noord-Macedonië, met gebruikmaking van alle mogelijkheden van Verordening (EU) 2019/1896. Zonder een dergelijk instrument is het alleen door bilaterale inzet van de lidstaten mogelijk het Europees geïntegreerd grensbeheer te ontwikkelen en uit te voeren en Noord-Macedonië te ondersteunen bij het beheren van een aanzienlijke aantal migranten dat over zijn grondgebied wil reizen. Voor een beter beheer van de grenzen van Noord-Macedonië is derhalve een gemeenschappelijke aanpak noodzakelijk.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

Aangezien het om een nieuwe overeenkomst gaat, kon geen evaluatie of geschiktheidscontrole van bestaande instrumenten worden uitgevoerd. Voor de onderhandeling over de statusovereenkomst is geen effectbeoordeling vereist.

• Grondrechten

Overeenkomstig overweging 88 van Verordening (EU) 2019/1896 zal de Commissie de situatie van de grondrechten die van belang zijn voor de onder de statusovereenkomst vallende terreinen in Noord-Macedonië beoordelen en het Europees Parlement hiervan op de hoogte stellen.

De beoogde overeenkomst bevat praktische maatregelen in verband met de eerbiediging van de grondrechten en waarborgt dat de grondrechten tijdens op basis van de overeenkomst georganiseerde activiteiten volledig worden geëerbiedigd. De overeenkomst voorziet conform de relevante bepalingen van Verordening (EU) 2019/1896 in een onafhankelijk en

doeltreffend klachtenmechanisme waarmee de eerbiediging van de grondrechten bij alle op basis van de overeenkomst georganiseerde activiteiten wordt gewaarborgd en gemonitord.

- **Gegevensbescherming**

De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming wordt geraadpleegd over de bepalingen van de statusovereenkomst die betrekking hebben op de overdracht van gegevens, als deze bepalingen substantieel afwijken van de modelstatusovereenkomst.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Een statusovereenkomst heeft zelf geen rechtstreekse financiële gevolgen. Het is de daadwerkelijke inzet van grenswachtteams op basis van een operationeel plan die kosten met zich meebrengt welke ten laste komen van de begroting van het Agentschap. Toekomstige operaties in het kader van een statusovereenkomst zullen worden gefinancierd uit de eigen middelen van het Agentschap, die zijn opgenomen in de jaarlijkse begrotingscyclus van de Unie.

De bijdrage van de Unie voor het Europees Grens- en kustwachtagentschap maakt reeds deel uit van de begroting van de Unie, zoals uiteengezet in de conclusies van de Raad over het meerjarig financieel kader.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

De Commissie zal behoorlijke monitoring van de uitvoering van de statusovereenkomst garanderen.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

inzake de sluiting, namens de Unie, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië uitvoert

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 77, lid 2, punten b) en d), en artikel 79, lid 2, punt c), in samenhang met artikel 218, lid 6, punt a),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement¹,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig Besluit (EU) 2022/XXX van de Raad van [...] is de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten van het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië (“de Overeenkomst”) op [...] door [...] ondertekend, onder voorbehoud van de sluiting ervan op een later datum.
- (2) Krachtens artikel 73, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1896 van het Europees Parlement en de Raad² moet, als de omstandigheden vereisen dat grensbeheerteams van het permanente korps worden ingezet in een derde land waar de teamleden uitvoerende bevoegdheden zullen uitoefenen, tussen de Unie en het desbetreffende derde land een statusovereenkomst worden gesloten op grond van artikel 218 van het Verdrag.
- (3) Dit besluit vormt een ontwikkeling van de bepalingen van het Schengenacquis waaraan Ierland niet deelneemt, overeenkomstig Besluit 2002/192/EG van de Raad³; Ierland neemt derhalve niet deel aan de vaststelling van dit besluit en dit is niet bindend voor, noch van toepassing op Ierland.
- (4) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken⁴, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van dit besluit en is het besluit noch bindend voor, noch van toepassing op deze lidstaat. Aangezien dit besluit voortbouwt op het Schengenacquis, beslist Denemarken overeenkomstig artikel 4 van het bovengenoemde protocol binnen een

¹ PB C, , blz. .

² Verordening (EU) 2019/1896 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2019 betreffende de Europese grens- en kustwacht en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1052/2013 en Verordening (EU) 2016/1624 (PB L 295 van 14.11.2019, blz. 1).

³ Besluit 2002/192/EG van de Raad van 28 februari 2002 betreffende het verzoek van Ierland deel te mogen nemen aan bepalingen van het Schengenacquis (PB L 64 van 7.3.2002, blz. 20).

⁴ Protocol (nr. 22) betreffende de positie van Denemarken, PB C 326 van 26.10.2012, blz. 299.

termijn van zes maanden nadat de Raad heeft beslist over dit besluit of het dit in zijn interne recht zal omzetten.

(5) De overeenkomst moet namens de Unie worden goedgekeurd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië inzake operationele activiteiten die het Europees Grens- en kustwachtagentschap in de Republiek Noord-Macedonië uitvoert (hierna “de Overeenkomst” genoemd), wordt namens de Unie goedgekeurd⁵.

Artikel 2

De Commissie verricht namens de Unie de in artikel 22, lid 1, van de Overeenkomst bedoelde kennisgeving, teneinde kenbaar te maken dat de Unie ermee instemt door de overeenkomst gebonden te zijn.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld⁶.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

⁵ De tekst van de overeenkomst is bekendgemaakt in PB L, blz. .

⁶ De datum van inwerkingtreding van de overeenkomst wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* door het secretariaat-generaal van de Raad.